

C1309

STICHTING VOOR DE CULTURELE SAMENWERKING

J. J. VIOTTA STRAAT 41
AMSTERDAM Z. - TEL. 99556JAARVERSLAG OVER 1951 VAN
DE STICHTING VOOR DE CULTURELE SAMENWERKING

B 456

INLEIDING

Het hierbij aangeboden verslag over 1951 van de Stichting voor de Culturele Samenwerking wil behalve een inzicht in de organisatie der Stichting een overzicht geven van haar activiteiten in het afgelopen jaar. De indeling in vieren, welke in vroegere jaarrapporten ter wille van de overzichtelijkheid reeds werd aangebracht, volgden wij ook deze keer. De werkzaamheden van de Stichting hebben immers betrekking op vier territoria: Indonesië, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederland. Zoals nader uit de onderstaande mededelingen zal blijken, moet Nederland ook worden gezien in zijn betekenis als kernpunt voor de Westerse (West-Europese) cultuur, overeenkomstig het bepaalde in art. III sub e der Statuten.

Een zakelijke opsomming van onze activiteiten op dit ogenblik kan, evenmin als zulks in het verleden het geval was, een volledig beeld geven van de ontwikkeling der culturele samenwerking. Ook in het verslagjaar waren, alvorens tot het zenden van personen en goederen en tot het verlenen van diensten kon worden overgegaan, veelal langdurige besprekingen noodzakelijk, besprekingen, waarbij vaak vruchtbare contacten werden gelegd. Evenmin als het nuttig effect van de naar overzee gezonden goederen aan de hand van de in dit verslag gegeven cijfers nauwkeurig kan worden uitgedrukt, evenmin kan precies worden aangegeven, welke resultaten de uitgezonden krachten hebben bereikt. Eerst in de toekomst zullen deze resultaten volledig overzien kunnen worden. In het verslagjaar zijn de vroeger gelegde fundamenten versterkt. Op die fundamenten kan, naarmate de belemmeringen van het ogenblik zullen verdwijnen, de culturele samenwerking allengs meer tot ontplooiing komen.

Ondanks de in Indonesië ontmoete hinderpalen, namen de mogelijkheden voor cultureel contact toe, niet het minst door de onvermoeide toewijding van onze vertegenwoordiger te Djakarta, wijlen de heer O.W.P. Mohr, wiens plotseling overlijden op 3 Mei 1952 ook voor de Stichting een zware slag was.

De samenwerking met de culturele zusterinstellingen in Suriname, op Curaçao en op Aruba, ontwikkelde zich in het algemeen gunstig.

BESTUUR

Prof. Dr J.H.A. Logemann, voorzitter,
hoogleraar in het Overzeese Staatsrecht aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

Prof. Dr C.C. Berg, ondervoorzitter,
hoogleraar in de Austronesische linguïstiek aan de Rijksuniversiteit te Leiden.
en buitengewoon hoogleraar in de Geschiedenis en Ontwikkeling der Bahasa Indonesia
aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

J.W. Vermeulen, secretaris,
leraar aan het Opleidingsinstituut der Katholieke Arbeiders-Beweging te Driebergen.

Mr Th.M.J. de Graaf,
burgemeester van Lisse, lid van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal.

Prof. Dr C.D. de Langen,
hoogleraar in de Geneeskunde en de Propaedeutische Kliniek aan de Rijksuniversiteit
te Utrecht; lid van de redactieraad van "Documenta de Medicina Geographica et
Tropica".

Dr G.W. Locher,
directeur van het Rijksmuseum voor Volkenkunde te Leiden.

Dr H. Kroeskamp,
leraar in de Geschiedenis aan het Christelijk Lyceum te Hilversum.

Prof. Dr F.L.R. Sassen,
hoogleraar in de Wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden en raadadviseur-
honorair aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te 's-Graven-
hage; redacteur van "Studia Catholica"; lid van de redactieraad van "Mnemosyne".

Als vertegenwoordigers van de culturele centra in de Nederlandse Antillen en Suriname traden op

Mr N. Debrot,
Algemeen Vertegenwoordiger van het Bestuur van de Nederlandse Antillen in Nederland; letterkundige.

Prof. Dr R.A.J. van Lier,
buitengewoon hoogleraar in Sociologie en Cultuurkunde van Suriname en de Nederlandse Antillen aan de Rijksuniversiteit te Leiden; redacteur van "Libertinage"; directeur van Stichting Planbureau Suriname.

RAAD VAN BIJSTAND

Jonkvr. C.M. van Asch van Wijck,
vice-présidente van de Wereldbond van Christen-Jonge Vrouwen,

Mevrouw Dr E.G. du Perron-de Roos,
letterkundige; redactrice van "Libertinage".

Prof. Mr Dr J. Barents,
hoogleraar in de Wetenschap der Politiek aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam; redacteur van "Socialisme en Democratie".

Prof. Dr H.C. Rünke,
hoogleraar in Psychiatrie en Ontwikkelingspsychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht; redacteur van "Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte en Psychologie".

R. Schrader,
oud-secretaris van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te Djakarta; leraar in Aardrijkskunde aan het Gemeentelijk Lyceum te Amersfoort.

Prof. Dr J.H. Terlingen,
hoogleraar in Spaanse en Italiaanse taal- en letterkunde aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen; lid van de redactieraad van "Annalen van het Thijmgenootschap", "Clavileno" en "Kultuurleven".

Prof. Mr M.J.L. Dols,
bijzonder hoogleraar in Volks voeding en Voedselvoorziening aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam; redacteur van "Voeding".

L. Hanekroot,
voorzitter van de Federatie van de Nederlandse Journalisten; parlementair redacteur van "De Tijd".

Prof. Dr R. van Dijk,
hoogleraar in de Sociologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam; redacteur van "Indonesië".

Directeur:

Dr F.R.J. Verhoeven.

De aan de Stichting verbonden advies-commissies waren:

1. de Financiële Advies-Commissie, die de Stichting van advies dient bij de samenstelling van de begroting en bij de besteding van de beschikbare geldmiddelen. In deze commissie werd de heer J.G. Rozenboom (vertegenwoordiger van de Minister van Financiën) vervangen door de heer W.H. van Ulsen, terwijl de heer G.H. Hoogsteger (vertegenwoordiger van de Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen) vervangen werd door de heer P.S.J. Ablij, welke laatste nog in het verslagjaar vervangen werd door de heer W.J. ten Haaft.
2. de Culturele Contact-Commissie, waarin de Ministers van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (door de heer A. van Velsen), van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen (door Dr N.R.A. Vroom) en van Buitenlandse Zaken (door de heer P.E. Nijhuis) vertegenwoordigd waren. Deze commissie beoogt het bereiken van zoveel mogelijke coördinatie tussen de verschillende departementen en de Stichting bij de werkzaamheden op cultureel gebied in binnen- en buitenland. Deze commissie werd in het verslagjaar aangevuld met Dr R.W. van Duffelen (Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen).
3. de Literatuur-Commissie, bestaande uit mevrouw Dr E.G. du Perron-de Roos en de heren H.M. van Randwijk en P.J.H. Vermeeren. Deze Commissie staat de Stichting bij in het aankopen van boeken en tijdschriften en het inrichten van bibliotheken. In het najaar trad de heer Van Randwijk uit deze commissie; aanvulling had eerst in 1952 plaats.
4. de Film-Commissie, bestaande uit de heren M. Franken, R. Schrader, D. Vriesman, Dr N.R.A. Vroom (Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen) en G. van der Wiel (hoofd afdeling Film van de Regeringsvoorlichtingsdienst). Deze commissie dient de Stichting van advies op alle punten, die verband houden met of betrekking hebben op het medium film in de culturele samenwerking.
5. de Muziek-Commissie, bestaande uit de heren Lex van Delden, H. Kerkhof en Piet Tiggers. Deze commissie adviseert de Stichting bij de aankoop van discotheken, muziek-uitleenbibliotheken en muziekinstrumenten voor orkesten overzee.

Als Accountant van de Stichting trad op de Centrale Accountantsdienst te 's-Gravenhage.

Het instituut te Amsterdam had de volgende organisatorische indeling:

A. Directie, waaraan op 1 December een directie-secretaris werd toegevoegd.

B. Territoriale Afdelingen:

Afdeling Indonesië

Afdeling De West

Afdeling Nederland met de onderafdeling Studentenbetrekkingen.

C. Productie Afdelingen:

Afdeling Culturele Zaken met de onderafdelingen:

a. boeken en tijdschriften

b. tentoonstellingen

c. film

d. muziek en toneel.

Afdeling Publiciteit

Vertaal- en Studiecentrum (Balai Peladjaran Bahasa Indonesia).

D. Administratieve Afdelingen:

Afdeling Financiële Zaken

Afdeling Algemene Zaken met de onderafdeling Documentatie

Van de 58 personeelsleden, die eind 1951 op het instituut te Amsterdam werkzaam waren, waren er 21 ingedeeld bij de zuiver administratieve afdelingen (conciërge en schoonmaaksters inbegrepen).

De Vertegenwoordiging in Djakarta bestond uit:

de Vertegenwoordiger, de heer O.W.P. Mohr

een eerste assistent voor algemene zaken

een hoofd administrateur

een bibliothecaresse

enkele tijdelijke bibliotheekkrachten (werkstudenten)

een wetenschappelijke medewerker

enige typisten en ondergeschikt personeel.

De Vertegenwoordiger te Makassar was de heer Dr C.J.W. van de Wetering, die als assistente over een secretaresse beschikte.

De Zuster-instellingen in de West waren:

Het Cultureel Centrum Suriname (C.C.S.)

Het Cultureel Centrum Curaçao (C.C.C.)

Het Cultureel Centrum Aruba (C.C.A.)

I N D O N E S I E

Hoewel de politieke spanningen, opgewekt door het Irian-probleem in de eerste helft van de verslag-periode vooral te Makassar tijdelijk een storende invloed hadden, konden de werkzaamheden in Indonesië zich regelmatig ontwikkelen.

Het streven bleef gericht op cultureel verkeer met de belangrijkste culturele groeperingen te Djakarta, Bogor, Bandung, Djokja, Solo, Semarang, Surabaya en Makassar. Daartoe was het noodzakelijk, dat Vertegenwoordiger en stafleden van Djakarta uit deze plaatsen regelmatig bezochten om van de locale omstandigheden op de hoogte te blijven. De geleidelijk in omvang toenemende materiële voorziening van Nederland uit stelde de Vertegenwoordiger in staat ook Bali en gedeelten van Sumatra in zijn arbeidsveld op te nemen.

1. Contacten

Met een toenemend aantal Indonesische autoriteiten, verenigingen en instellingen ontstonden goede relaties, waarbij van de culturele capaciteit van de Stichting regelmatig gebruik werd gemaakt. In 1951 was de Volksuniversiteit te Bandung de enige instelling, die een subsidie ontving. Door ziekte van de Directeur dreigde deze organisatie in een impasse te geraken. Tijdelijk, dat wil zeggen tot een opvolger was benoemd, heeft onze Vertegenwoordiger te Makassar, Dr C.J.W. van de Wetering, de directie waargenomen. Wederom kon in een aantal gevallen aan het culturele werk van Missie en Zending steun worden verleend.

De toenemende belangstelling van de zijde der Indonesische autoriteiten bleek onder meer uit een verzoek om een negental studenten te Djakarta in opleiding voor de diplomatieke dienst en een toekomstig Bestuursambtenaar naar Nederland uit te zenden, waar zij een viertal maanden verbleven en van waaruit zij studiereizen ondernamen naar de belangrijkste West-Europese centra. In de kosten en voorzieningen verbonden aan het verblijf van een zestal Indonesische journalisten, die voor studie-doeleinden een half jaar in ons land verbleven, droeg de Stichting bij.

De goede verstandhouding met vooraanstaande politieke en culturele persoonlijkheden bleef gehandhaafd, hetgeen o.m. bleek uit talrijke uitnodigingen voor belangrijke culturele gebeurtenissen, o.à. voor het Cultureel Congres te Djakarta.

De reeds eerder vermelde reizen van de Vertegenwoordiger te Djakarta, de heer Mohr, stelden hem in staat de roulering van tentoonstellingen, films en ander materiaal, ondanks de slecht functionerende transportverbindingen, te regelen en zelf ter plaatse de idee van culturele samenwerking te propageren en te concretiseren.

Een bijzonder hartelijke ontvangst viel de heer Mohr ten deel op zijn eerste reis naar Midden-Sumatra, waar de grootst mogelijke medewerking van de locale autoriteiten werd ondervonden. De hier gevoerde besprekingen met verschillende onderwijs-instellingen leidden tot een aantal verzoeken van Indonesische zijde om medewerking bij de opbouw van het culturele leven in de Minangkabau.

Op Bali werkte de Stichting mede aan de ontplooiing van de culturele arbeid, die de Nederlandse schrijver, Jef Last, daar op verzoek van President Soekarno ver-richt. Ook dit eiland is hierdoor opgenomen in de voorziening van boeken, tijdschriften, films en ander materiaal.

De Vertegenwoordiger te Makassar ondervond, ook onder moeilijke omstandigheden, de medewerking van de plaatselijke autoriteiten en slaagde er in de samenwerking vooral met onderwijs-instellingen en het sociale verenigingsleven te intensiveren. De om politieke redenen aanvankelijk verbroken relatie met het Indonesische Culturele Centrum Makassar kon gaandeweg weer opgevat worden.

Het kantoor van Dr Van de Wetering was het ontmoetingspunt van intellectuelen en studenten, terwijl van daaruit ook contacten werden onderhouden met verenigingen en instellingen in de Minahasa, Sumbawa en Timor.

2. Manifestaties

In het Stichtingsgebouw te Djakarta en het kantoor te Makassar werden regelmatig door de Vertegenwoordiger georganiseerde manifestaties gehouden, waaronder lezingen, muziek- en dansuitvoeringen. Zo werd gedurende de Paasdagen onder grote belangstelling met medewerking van de Indonesische omroep een opname van de Mattheus-Passion ten gehore gebracht.

De Vertegenwoordiger te Djakarta beschikt over een eigen Multilith-installatie, welke bediend werd door de Indonesische typograaf en schilder Baharudin. Hierdoor was het mogelijk goed verzorgde folders, programma's en ander materiaal te vervaardigen, dat aan belangstellenden werd toegestuurd, terwijl aan enkele relaties hulp werd verleend bij het drukken van brochures van sociaal-paedagogische aard.

3. Boeken en Tijdschriften

De bibliotheek van het Stichtings-centrum te Djakarta bedient thans een kern van ongeveer 1.000 vaste lezers per maand. De lezers vertoonden voorkeur voor de rubrieken wijsbegeerte, sociale wetenschappen, aardrijkskunde, geschiedenis, literatuur, beeldende kunst en exacte wetenschappen. Het daggemiddelde der uitleningen bedroeg ongeveer 100. De leiding berust thans bij Mevrouw L. Bruin-Blam, oud-hoofd van de Centrale Bibliotheek in Indonesië, die dank zij haar vroegere werkzaamheden over een ervaring beschikt, die de relaties met andere bibliotheken zeer bevordert.

De handbibliotheek van de Vertegenwoordiger te Makassar wordt regelmatig gebruikt door studenten.

In het verslagjaar werden in totaal 8870 banden ten behoeve van bibliotheken in Indonesië aangekocht, c.q. verzonden (in de vermelde getallen zijn dus niet opgenomen de boeken, die wel besteld, maar nog niet geleverd werden):

Sociaal-Historische Bibliotheek	2497 b
Bibliotheek Vertegenwoordiging Djakarta	1538 b
Bibliotheken De Verkuyl	951 b
W.U.S.-bibliotheken	477 b
Vijf Boekerijen	935 b
Bibliotheek Surabaya	253 b
Nationale Bibliotheek Jogjakarta	270 b
Verspreide zendingen	757 b
Bibliotheek Vertegenwoordiging Makassar	72 b
Faculteitsbibliotheek Djakarta	144 b
Bibliotheek Volksuniversiteit Bandung	63 b
Schoolbibliotheek Makassar	103 b
Boekerij Stichting "Rumah Kita" Djakarta	26 b
Pressroom-bibliotheken	56 b
Bibliotheek Persinstituut Djakarta	180 b
Bibliotheek Solo	111 b
Bibliotheek Conservatorium Solo	77 b
Bibliotheek St. Ignatius-College Jogjakarta	107 b
Bibliotheek Salatiga	244 b
Boekerij Blindeninstituut Bandung	3 b
Bibliotheek Kirtya Liefrinck van der Tuuk Stichting Bali	6 b
Totaal	8870 b

In de loop van 1951 werd bericht ontvangen, dat het Indonesische Ministerie van Opvoeding, Onderwijs en Cultuur de Sociaal-Historische Bibliotheek gaarne in langdurig bruikleen zou ontvangen. Met spoed werd toen gewerkt aan de administratieve afronding van dit project, zodat de gehele bibliotheek, die in totaal ongeveer 15.000 banden omvat, in het voorjaar van 1952 naar Indonesië kon worden gezonden.

Onder de naam Bibliotheken Ds Verkuyl moeten worden verstaan de twee identieke boekerijen, bestemd voor de Protestants-Christelijke Kweekscholen te Jogja en Solo, waarvoor reeds in 1950 de eerste grondslag werd gelegd.

In samenwerking met de World University Service werden in 1951 een groot aantal boeken en tijdschriften naar verschillende Universiteitscentra van Indonesië gezonden.

De in 1950 aangevangen werkzaamheid aan de Vijf Boekerijen, bestemd om als filiaalbibliotheekjes van de Nationale Bibliotheek te Jogjakarta in verschillende hoofdplaatsen van Indonesië ingericht te worden, werd in het verslagjaar voortgezet.

Bibliotheek Surabaya is de bibliotheek van de Pusat Pendidikan Umum Untuk Kebudayaan (Universeel Cultureel Centrum voor Volksontwikkeling) te Surabaya.

De Nationale Bibliotheek te Jogjakarta is de Perpustakaan Negara, die onder de energieke leiding van de bibliothecaris, de heer Patah staat.

Onder Verspreide Zendingen worden kleinere boekenzendingen aan uiteenlopende instellingen en personen verstaan; een gedeelte daarvan wordt gezonden aan de Vertegenwoordiger te Djakarta, die deze boeken onder de belanghebbenden en belangstellenden verspreidt, een ander gedeelte wordt aan dezen rechtstreeks uit Amsterdam gezonden, waarbij nu eens het initiatief bij de aanvrager van bepaalde litteratuur, dan weer bij de Stichting ligt.

De Vertegenwoordiger van de Stichting te Makassar heeft een kleine handbibliotheek te zijner beschikking, die regelmatig wordt aangevuld.

Evenals in 1950 werd ook in het verslagjaar een aantal door de Universiteit van Indonesië voorgeschreven handboeken - ditmaal op het gebied der economie - in tweevoud ter beschikking van de faculteitsleeszaal gesteld, zulks ten behoeve van studenten, die deze boeken niet zelf kunnen kopen. Dezelfde boeken werden tevens in drievoud opgenomen in de bibliotheek van de Vertegenwoordiging te Djakarta.

In verband met de onzekere toekomst van de Volksuniversiteit te Bandung en haar bibliotheek werden daarheen slechts op bescheiden schaal boeken gezonden. Met de benoeming van de heer D.M.G. Koch tot directeur van deze Volksuniversiteit is aan deze onzekerheid een einde gekomen, zodat in de toekomst boekenzendingen op grotere schaal voor deze bibliotheek verwacht mogen worden.

Ten behoeve van de studenten van de Middelbare School voor opleiding van administratieve en rechterlijke ambtenaren te Makassar werd een aantal boeken, voornamelijk juridische en economische litteratuur, ter beschikking gesteld.

Aan de Stichting "Rumah Kita", een Protestants-Christelijke organisatie, die zich bezighoudt met sociaal werk in de kampongs van Djakarta, werd o.m. één aantal in Nederland uitgegeven boeken in de Bahasa Indonesia gezonden.

De reeds in 1950 samengestelde 10 kleine Pressroom-bibliotheken werden in 1951 met een klein aantal boeken aangevuld. Met instemming van de heer Roeslan Abdul Gani, de secretaris-generaal van het Indonesische Ministerie van Voorlichting, werd in overleg met de in Nederland vertoevende secretaris van de Panitia Pers, de heer W.A. van Goudoever, een eerste opzet gemaakt voor een bibliotheek ten behoeve van het Persinstituut te Djakarta, zulks met medewerking van het Persinstituut van de Universiteit van Amsterdam. De geprojecteerde bibliotheek bestaat uit twee gedeelten: een voor de perswetenschap en een, welke handboeken over verschillende randgebieden als wijsbegeerte, geschiedenis, geografie, staatsrecht, economie, sociologie enz. alsmede encyclopaedieën en woordenboeken omvat. Uit deze twee rubrieken is een keuze gemaakt, die in zesvoud wordt gezonden ten behoeve van een zestal filiaalbibliotheek van het Persinstituut, welke in een even groot aantal journalistieke centra in Indonesië zullen worden geplaatst. In 1951 werd reeds een filiaalbibliotheek, bestemd voor Jogjakarta overgebracht. Dit project, dat eerst in de laatste maanden van 1951 ter hand werd genomen, zal in 1952 worden afgewerkt.

Als resultaat van een door de Vertegenwoordiger van de Stichting eind 1950 gemaakte reis naar Midden-Java werd op verzoek van de toenmalige burgemeester van Solo, de heer Subekti, een kleine bibliotheek, meer speciaal op adatrechtelijk gebied, ter beschikking gesteld. Hetzelfde geschiedde ten aanzien van de bibliotheek van het Conservatorium te Solo, die een aantal boeken over muziek ontving.

De aan de bibliotheek van het St. Ignatius-college te Jogjakarta gezonden boeken vormen een nalevering van reeds in 1950 bestelde boeken.

De Bibliotheek Salatiga is die van het Paedagogisch Opleidings- en Studiecentrum te Salatiga, een instelling van de Protestantse Kerk in Midden-Java.

Het Blindeninstituut te Bandung ontving op verzoek enige muziekboekjes, die met medewerking van de afdeling Braille van de Openbare Leeszaal te Amsterdam in brailleschrift werden overgebracht.

De voor de bibliotheek van de Kirtya Liefdrinck van der Tuuk Stichting te Singaradja vermelde boeken betreffen nalevering van in 1950 bestelde boeken.

In het kader van de tijdschriftenverspreiding in Indonesië werden in totaal 442 abonnementen verzonden. In dit getal zijn begrepen 90 abonnementen op de Documenta Neerlandica et Indonesica de morbis tropicis en 54 abonnementen op de Excerpta Medica, die aan de voornaamste ziekenhuizen en medisch-wetenschappelijke instellingen in Indonesië werden toegezonden. Daarin zijn niet begrepen de 500 abonnementen op de Syllabus van de Radio Volksuniversiteit, die ter verdere verspreiding aan de Vertegenwoordiging van de Stichting worden toegezonden.

De Litteraturodienst van de Vereniging Nederland-Indonesië ontving een subsidie, die het deze organisatie mogelijk maakte op grote schaal tijdschriften (en in mindere mate ook boeken) naar belangstellenden in Indonesië te zenden.

In het verslagjaar werd voorts het plan uitgewerkt om - in samenwerking met een erkende uitgeverij - te komen tot de uitgave van een serie voorlichtende en inleidende brochures op het gebied van wetenschap, sociaal leven, litteratuur, beeldende kunst, toneel en muziek ten einde de daarvoor in aanmerking komende - voor iedere brochure weer opnieuw vast te stellen - groep van geïnteresseerden in Indonesië de mogelijkheid te geven zich in kort maar gedegen bestek te oriënteren over bepaalde aspecten van het Westerse denken en handelen. De Nederlandse dichter, criticus en essayist, Pierre H. Dubois, schreef op uitnodiging van de Stichting een eerste brochure over de romankunst.

4. Film

Gedurende de verslagperiode kon worden beschikt over een geleidelijk groeiende voorraad instructieve films over tuinbouw, landbouw, industrie, techniek, verkeer, visserij en hygiënische onderwerpen; over culturele documentaires betreffende muziek, dans, schilderkunst, kunstnijverheid en architectuur; over kinderfilms, over een beperkt aantal goede West-Europese speelfilms, en over een groot aantal filmstrips voor instructieve doeleinden.

De vertegenwoordigers te Djakarta en Makassar gebruikten het film- en filmstripmateriaal zowel voor voorstellingen, die zij zelf organiseerden, als voor uitlending aan derden. Iedere week werden op het centrum te Djakarta filmavonden gegeven voor een publiek van studenten, scholieren en andere belangstellenden.

Films en filmstrips werden uitgeleend aan een 70-tal genootschappen, instituten, Katholieke, Protestantse en Islamietische scholen, verenigingen en aan personeel van kantoren.

Om enige voorbeelden te noemen: het Indonesische Rode Kruis, het Instituut voor Ingenieurs, de R.K. Kweekschool te Djakarta, de Nederlandse Militaire Missie, de Studentenvereniging te Bogor, het Regentschapskantoor te Pasuruan, de Indonesische Kunst-Academie te Jogjakarta, de Technische Dienst van het Indonesische Leger, de Pressclub te Makassar, het kantoor van de Voorlichtingsdienst te Padang.

Het is, daar zelden de nodige gegevens werden verstrekt, niet mogelijk een bij benadering juiste schatting te maken van het aantal toeschouwers, dat deze in bruikleen gegeven films zag. Na vertoning van enige in September naar Midden-Java uitgeleende films werden de volgende cijfers verstrekt: in Semarang werden deze films voor 10.000, in Wadung voor 22.000, in Djapara voor 8.000 en in Djuma voor 20.000 personen vertoond. Aan de belanghebbende instanties werden gedrukte catalogi, deze films en filmstrips betreffende, vooruitgezonden. Onlangs werden de exploitatiemogelijkheden nog vergroot door de uitlending van films aan de Stichting Pembangunan, die beschikt over een als boekwinkel ingerichte wagon voorzien van filmprojector, waarmede op Java wordt gereisd.

Vooraf onderwijnsinstellingen maakten gebruik van de filmstrips.

De volgende speelfilms werden voor Indonesië aangekocht en/of voor het merendeel naar Indonesië verzonden: Olav de Pelsjager (Zweden), De Dijk is dicht (Nederland), Boefjes (Zweden), Branquignol (Frankrijk), I know where I'm going, Passport to Pimlico, The Overlanders, Great Expectations, London belongs to me, Whiskey Galore, Give us our daily bread, The Magnet, White Corridors (Engeland), alsmede de kinderfilms Kees, de zoon van de stroper (Nederland) en Bush Christmas (Engeland). Daarenboven nog een tiental Ligafilms, waaronder De Aarde (Rusland) en Les deux timides (Frankrijk). Van de gezonden documentaires worden o.m. genoemd: Gas, En toch...Rotterdam, Nederlandse Beeldhouwkunst in de late Middeleeuwen,

Langs ongebaande klingen, Geef hun het licht terug, alsmede een aantal Nederlandse onderwijsfilms. In de Bahasa Indonesia werden nagesynchroniseerd: In eigen handen, Geld van de boer, Mensen en Microben, Spectrum, Holland Modern Country en R.P. 10. In het verslagjaar werden 53 filmstrips in 25-voud naar Indonesië gezonden. Het park film- en filmstripprojectoren in Indonesië werd uitgebreid met 7 filmprojectoren met toebehoren en reserveonderdelen en 10 stripprojectoren, alsmede met 2 epidiascopen resp. voor de Vertegenwoordigingen van de Stichting te Djakarta en Makassar.

In het algemeen kan over het werk van de onderafdeling Film nog het volgende worden opgemerkt. Bij de beoordeling van de resultaten, welke 1951 heeft opgeleverd, dient rekening gehouden te worden met de omstandigheid, dat tussen het ogenblik van verzending en dat, waarop de films te bestemder plaatse in bedrijf kunnen worden gesteld, meestal een termijn van zes tot negen maanden verloopt. Omtrent het "cultureel rendement" van de hier vermelde films zal eerst in het jaarverslag van 1952 melding kunnen worden gemaakt. Met erkentelijkheid wordt gewag gemaakt van de medewerking, welke de Stichting ook in het afgelopen jaar ondervond van de zijde van de Filmafdeling van de Regeringsvoorlichtingsdienst. De algemene vraagstukken, die met de filmactiviteit van de Stichting samenhangen, werden besproken in de vergaderingen van de Film-Commissie. Het Bestuur benoemde als voorzitter dezer commissie de heer R. Schrader, lid van de Raad van Bijstand van de Stichting. In het algemeen kan worden opgemerkt, dat de aankoop van films zoveel mogelijk planmatig plaats vindt, waarbij rekening wordt gehouden enerzijds met de behoeften van de landen overzee en anderzijds met het aanbod van filmcopieën. Het was helaas niet altijd mogelijk de meest gewenste, recente films, meer in het bijzonder speelfilms, voor vertoning in Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen te verkrijgen. Het zeer commerciële ingestelde filmbedrijf werd niet altijd bereid gevonden de non-commerciële vertoningsrechten tegen voor de Stichting aanvaardbare prijzen af te staan. In een enkel geval - belangrijk vanwege de vele en goede films, welke hiermede binnen de mogelijkheden van de Stichting kwamen - kon een algemene afspraak met een grote buitenlandse productie-maatschappij worden gemaakt, waardoor de Stichting in staat werd gesteld tegen redelijke prijzen copieën van recente films van erkend goede kwaliteit te verwerven. Het aantal verzonden Nederlandse films, meer speciaal Nederlandse documentaires, kon worden vergroot, dank zij de omstandigheid, dat in Nederland steeds meer met het medium film wordt gewerkt. In 1951 betrad de Stichting een voor haar nieuw terrein door zelf opdracht te geven tot de vervaardiging van een instructieve documentaire, n.l. over de instrumenten van het Westerse orkest. Deze film, die in het voorjaar van 1952 gereed kwam, werd vervaardigd naar het draaiboek van de cineasten P.J. van Moock en Wim van der Velde. De regie werd gevoerd door Mannus Franken; executanten waren leden van het Concertgebouworkest, die het Amsterdams Kamermuziekgezelschap vormen; Muzikaal adviseur was Marius Flothuis, die de muziek van deze film naar een oud-Nederlandse melodie "Slaet opten trommele" componeerde. De film is in de eerste plaats bestemd om in het kader van een tentoonstelling van de instrumenten van het Westerse orkest zowel naar Indonesië als naar de West gezonden te worden.

Een klein aantal documentaire films werd in de Bahasa Indonesia nagesynchroniseerd ten einde deze voor een breder publiek in Indonesië toegankelijk te maken. Voor de vertaling van de teksten en het uitspreken daarvan verleenden Indonesische medewerkers van de Vertaalafdeling van de Stichting hun diensten. Voor verschillende films werden commentaren geschreven, die - voor zover voor Indonesië bestemd in de Bahasa Indonesia vertaald - met de films naar overzee werden verzonden.

Een aantal filmstrips, die op de Nederlandse markt verkrijgbaar waren, werd als aanvulling van de reeds in Indonesië en de West aanwezige voorraad aangekocht. Een plan werd uitgewerkt om een aantal filmstrips over verschillende onderwerpen - onderwijs, muziekinstrumenten - in eigen opdracht te laten vervaardigen.

5. Muziek

In het gebouw van de Vertegenwoordiging te Djakarta werden regelmatig gramfoonplatenconcerten gegeven volgens maandelijks opgestelde programma's, die aan belangstellenden werden toegezonden. Ook werden op verzoek concerten buiten de Stichting georganiseerd: zo werd de hulp ingeroepen door enkele studentenverenigingen, de R.K. Jongens- en Meisjesbond en de Women International Club voor het ten gehore brengen van klassieke Europese muziek.

In verband met bovengenoemde paedagogische concerten werden in het verslagjaar voornamelijk gramfoonplaten, zoveel mogelijk vergezeld van de bijbehorende partituren, piano-uittreksels e.d. gezonden. De bestelling van een collectie platen met volksmuziek uit de gehele wereld; waarvan de lijst zorgvuldig door deskundigen was

Samengesteld, kon ten slotte niet bij de Library of Congress in Washington geplaatst worden, omdat voor dit doel geen deviezen beschikbaar werden gesteld.

Voor de Vertegenwoordiging te Djakarta werd nog in 1951 een dubbele draaitafel geleverd, waarvan de verzending eerst in 1952 plaats vond. De discotheek werd uitgebreid met 59 op de gramfoonplaat vastgelegde muziekwerken, aangevuld met 50 zakpartituren en piano-uittreksels. Naar de Vertegenwoordiging van de Stichting te Makassar werd een collectie van 33 klassieke werken voor piano en 16 werken voor zang met pianobegeleiding gezonden. De discotheek te Makassar ontving een aanvulling van 91 platen (opera, operette, balletmuziek, negrospirituals, chansons en pianowerken).

6. Tentoonstellingen

In de loop van 1951 werden de volgende tentoonstellingen naar Indonesië gezonden: schilderijen van Salim; Franse Affiches; Reproducties van oude meesterwerken der Europese schilderkunst.

De 26 werken omvattende collectie schilderijen van de reeds 15 jaren in Frankrijk levende Indonesische schilder Salim werd gedurende de maanden April tot en met October geëxposeerd te Djakarta (tweemaal), Jogjakarta, Surabaya, Malang, Bogor en Bandung. De eerste expositie te Djakarta werd door Sutan Sjahrir geopend. Een voor deze tentoonstelling door de Stichting verzorgde drietalige catalogus werd ingeleid door Mevrouw H. Subandrio, de echtgenote van de Indonesische ambassadeur te Londen, en door Z.E. Mr Nazir Pamuntjak, Indonesisch ambassadeur te Parijs.

De collectie Franse affiches arriveerde eerst in December in Indonesië, zodat expositie in de verslagperiode niet meer kon plaatsvinden. De verzameling geeft een instructief beeld van de ontwikkeling van het artistiek verzorgde aanplakbiljet sinds Toulouse Lautrec.

Uit de reproductie-verzameling van oude en moderne schilderkunst werden tentoonstellingen gehouden te Djakarta en Padang, alsmede op Bali.

Voor de verzameling reproducties van moderne Franse schilderkunst, welke in 1950 werd gezonden, werd door de Onderafdeling Tentoonstellingen een instructieve catalogus samengesteld, die, met een voorwoord van W. Jos de Gruyter en typografisch verzorgd door Han de Vries, tweetalig werd uitgegeven. In het verslagjaar werden voorts nog tentoonstellingen gehouden van de reeds in 1950 gezonden collecties Aquarellen en Gouaches (te Bandung en Surabaya), Nederlandse grafici en tekenaars (te Surabaya) en de Vijftig best verzorgde Nederlandse boeken van 1948 (te Makassar), van welke tentoonstellingscollecties de twee eerstgenoemde eind 1951 in Nederland terugkeerden.

De Vertegenwoordiger organiseerde in het gebouw van de Stichting te Djakarta een tentoonstelling van het werk van een aantal jonge Bandungse schilders, o.a. van Mochtar Apin, die momenteel als gast van de Stichting in Nederland verblijft, alsmede van enkele in Indonesië werkende Nederlandse schilders Sonnega, Bonnet, Pol, Mulder en Schippers.

Voor het in Indonesië verschijnende culturele tijdschrift "Pudjangga Baru" werden viermaal 1500 kleurenreproducties naar werken van Jongkind, Sluyters, Charley Toorop en Kruyder gezonden, vergezeld van speciaal voor dit doel geschreven toelichtende artikelen van J.M. Prange.

In het verslagjaar werd de in 1950 begonnen verspreiding van kleine maar goede reproducties van West-Europese schilderkunst voortgezet met werken van Charley Toorop, Izaäk Israëls, Ensor, Chagall, Campigli en Lègér.

Ten behoeve van de inrichting van tentoonstellingen werd aan de Vertegenwoordiging te Djakarta een uit gestandariseerde onderdelen bestaande expositiewand alsmede 12 bij deze wand passende vitrines ter beschikking gesteld.

Het studenten-internaat van de Technische Faculteit te Bandung ontving een achttal reproducties van West-Europese schilderkunst.

Aan de Vertegenwoordiging te Djakarta werd wederom een hoeveelheid schildersmateriaal gezonden, bestaande uit verschillende soorten penselen, olie-, gouache- en waternverven, alsmede schildersdoek, welk materiaal verspreid werd onder schilders te Jogjakarta en Makassar alsmede op Bali.

In verband met de groeiende belangstelling in Indonesië voor grafiek werd van een gunstige gelegenheid gebruik gemaakt om een complete etsinstallatie over te nemen. Deze installatie blijft voorlopig nog in Nederland ten einde de schilder Mochtar Apin in de gelegenheid te stellen zich te dien aanzien te bekwamen.

Voor het gebouw van de Vertegenwoordiging te Djakarta werden schilderijen van de schilders Joh. Buning, Matthieu Wiegman, A.C. Willink en E. Fernhout, gouaches van Jan van Heel, Corneille en J. Wieggers, een tekening van W. Schumacher en een in emaille uitgevoerde doos van Nico Witteman aangekocht.

In de laatste helft van het verslagjaar werden geheel of gedeeltelijk nog de volgende tentoonstellingen voorbereid: Nederlandse Kunstnijverheid; Visuele Midde-len; Hedendaagse gelegenheidsgrafiek; Reproducties van de etsen van Rembrandt; Jeugdbeweging en Jeugdzorg; Instrumenten van het orkest; Wereldlitteratuur in Nederlandse vertaling.

7. Pers en Radio

De afdeling Publiciteit voorziet de Indonesische bladen regelmatig van artikelen, die betrekking hebben op het culturele leven van West-Europa. Gedurende het verslagjaar werden 341 artikelen aangekocht. Naar de Indonesische week- en maandbladen gingen 234 in de Bahasa Indonesia vertaalde artikelen; de Nederlandse bladen in Indonesië ontvingen 64 bijdragen. De binnengekomen bewijsnummers tonen aan, dat de meeste van deze beschouwingen zijn geplaatst. Het betreft hier bijdragen geschreven door een vijftigtal Nederlandse auteurs, journalisten en deskundigen op speciale gebieden, die onderwerpen van algemeen culturele aard behandelen. Naast opstellen, die zich speciaal bezighouden met het kunstleven in West-Europa, inzonderheid in Nederland en die dus de terreinen bestrijken van de beeldende kunsten, de muziek, de literatuur, het toneel, de danskunst en de film, werden artikelen verzonden op sociaal-economisch, technisch en wetenschappelijk gebied. Als medewerkers op zuiver kunstzinnig terrein noemen wij: C.J. Kelk, Halbo C. Kool, Bert Voeten, A. Kossmann, Prof. Dr G. Stuiveling, P.H. Vermeeren, Bert Schierbeek, Jaeden Haan, Henri A. Ett, J. Spierdijk, G. Kouwenaar, G. Sötemann, M. Mok, Clara Eggink, Nico Verhoeven en Ed. Hoornik, alleen voor literatuur; C. Doelman, J.M. Prange en Jelle Troelstra (beeldende kunst); A. van Domburg, J.J. Bertina en Ch. Boost (film); B. Stroman, S. Carniggelt en A. Koolhaas (toneel); David Koning en Con Nicolai (dans); Lex van Delden, B. IJzerdraat, G. van Ravenzwaay en Rutger Schoute (muziek); J.J. Vriend (architectuur). Tot onze verdere vaste medewerkers behoren B. Sluimers en C.J. van Sluys (Londense correspondent), Jan Brusse (Parijs), W.M. Bekaar (Bonn), W. Cramer (staatkundige onderwerpen), D.L. Daalder (onderwijs en opvoeding), Th. Droogh (jeugdzorg), Leonard de Vries (technische vraagstukken), Mies Roelofsma (vrouwenbeweging), Drs J.M. den Uyl, mevr. Dr H. Verwey-Jonker, Prof. Dr J. Mannoury en G. van Hulst (sociaal-economische onderwerpen), Fred Thomas, Hetty van Kempen en H.J. Smeding (reportages), Jan Cottaar en Dick van Rhijn (sport).

Wanneer de artikelen zich tot illustratie lenen, gaan zij vergezeld van materialen, die betrokken worden van het "Algemeen Handelsblad", "De Arbeiderspers" en "De Volkskrant" met welke bladen daartoe een speciale regeling is gemaakt. De bijdragen worden ten kantore van de Stichting door Indonesische medewerkers vertaald; de correspondentie met de Indonesische bladen, die zeer levendig is, wordt meestentijds gevoerd in de Bahasa Indonesia.

Voor een vaste door onze vertegenwoordiging te Djakarta verzorgde radio-rubriek, die "kunst-agenda" wordt genoemd, en waarin van week tot week actualiteiten op cultureel gebied in West-Europa, vooral in Nederland, werden behandeld, leverde de afdeling 174 teksten. Besprekingen met de Wereldomroep en de Indonesische radio te Djakarta om te komen tot een regelmatige transcriptiedienst stagneren, doch wij hopen in de loop van 1952 tot resultaten te komen. Een speciaal met medewerking van de Nederlandse Radio Unie gemaakt transcriptie-programma over de belangrijkste manifestaties van het Holland-Festival (met door de VARA welwillend afgestane klankbeelden) werd naar Djakarta gezonden.

8. Vertaal- en studiecentrum (Balai Peladjaran Bahasa Indonesia)

De Balai leverde in het verslagjaar 386 teksten af, dus gemiddeld ruim 32 teksten per maand. Hiervan werden er 318 geheel door de Balai vertaald, 62 uitbesteed en door de Balai gecorrigeerd en afgewerkt en 6 door het personeel van de Afdeling Perszaken vertaald en door de Balai gecorrigeerd en afgewerkt.

Gespecificeerd naar de aard van deze vertalingen - alle uit het Nederlands in de Indonesische taal - werden er 59 filmstripteksten afgeleverd, 65 filmteksten en filmcommentaren, 250 persartikelen en 12 teksten van diverse aard.

Uit een vergelijking met 1950 blijkt dat de totale productie in het verslagjaar bijna is verdubbeld, terwijl het aantal geheel door de Balai behandelde teksten verdrievoudigd is.

SURINAME

Ook in 1951 behoefde het Cultureel Centrum Suriname weer een subsidie van de Stichting om haar apparaat in staat te stellen te functioneren. Wel werden incidenteel bijdragen van particulieren in Suriname verkregen voor bepaalde door het C.C.S. geëntameerde projecten, zoals voor de aankoop van violen voor het Surinaams Philharmonisch Orkest en voor de uitzending naar Nederland van een veelbelovend jeugdig violist, Evert Derks, die hier verder zal studeren. Als subsidie werd in 1951 een bedrag van f.70.953.62 Ned.Crt. (f.35.476.81 Sur.Crt.) verstrekt. Het bedrag werd besteed aan administratiekosten, salarissen van het kantoor- en bibliotheekpersoneel en voor de uitvoering van het filmwerk in de stad en de districten.

Het C.C.S. is in drie gebouwen in Paramaribo ondergebracht. In het ene gebouw is de algemene bibliotheek gevestigd; in het tweede de bibliotheek van de Rechtschool, terwijl daar ook het Jeugdorkest en toneelgroepen kunnen repeteren; in het derde is de administratie gevestigd en bevindt zich een gehoorzaal voor lezingen en muziekuitsvoeringen. Gedurende het verslagjaar kan het besluit worden genomen een nieuw gebouw op te trekken, waardoor de activiteiten op cultureel gebied in een beter geoutilleerde omgeving zullen kunnen plaats vinden. Verwacht wordt dat in de loop van 1952 met de bouw kan worden begonnen.

Bij de werkzaamheden in Suriname hebben in het verslagjaar weer op de voorgrond gestaan: het filmwerk en de leatuurvoorziening, op welke beide terreinen verdere voortgang werd gemaakt. Ook op het gebied van muziek en toneel blijven de resultaten bevredigend.

1. Film

De filmafdeling van het C.C.S. heeft in 1951 in de stad Paramaribo en in de districten 213 filmvoorstellingen gegeven, die ruim 77.000 personen - volwassenen en kinderen - hebben bijgewoond. Deze personen kwamen uit alle lagen en groepen der bevolking. De programma's bestonden uit speelfilms, tekenfilms, documentaires en onderwijsfilms, gedeeltelijk door onze Stichting gezonden. De belangstelling voor de voorstellingen die zelfs in zeer afgelegen plaatsen in de districten werden gegeven, was buitengewoon groot. In de districten werd gebruik gemaakt van een auto met lichtaggregaat, waardoor het mogelijk was ook in gebieden waar geen electriciteit is, films te vertonen. Door dit werk raakte het C.C.S. tot ver buiten de stad Paramaribo bekend. Een beter propagandamiddel dan deze graag geziene C.C.S.-auto kon moeilijk worden gevonden.

Voor Suriname en de Nederlandse Antillen werden in 1951 de volgende speelfilms aangekocht en/of voor het merendeel daarheen verzonden: De dijk is dicht (Nederland), Marie-Louise, De laatste kans (Zwitserland), Great Expectations, London belongs to me, The Overlanders, Whiskey Galore (Engeland), Boefjes (Zweden), La Maternelle (Frankrijk), Robin Hood (Engeland), Branquignol (Frankrijk), alsmede de kinderfilms Bush Christmas (Engeland), Ridders zonder harnas (Nederland), Kees, de zoon van de stroper (idem). Voorts een 18-tal Ligafilms, waaronder Voetbal, The stage coach driver and the girl, De aarde en Les deux timides, benevens een tweetal balletfilms. Voor de volksvertoningen in Suriname in het bijzonder werden een vijftal Engelse tekenfilms aangekocht. Wat de naar de West gezonden documentaires betreft wordt verwezen naar de hierboven onder Indonesië genoemde titels, met dien verstande, dat in plaats van de versie in de Bahasa Indonesia een Nederlandse versie werd gezonden. Voorts werden zowel ten behoeve van Suriname als ten behoeve van Aruba ieder 53 copieën in tweevoud van Nederlandse onderwijsfilms aangekocht. Van de E.C.A. werd een vijftal in opdracht van deze commissie door Nederlandse cineasten vervaardigde documentaires ontvangen.

Een zevental filmstrips werden in 25-voud naar de West gezonden. Suriname ontving drie en Aruba één filmprojector met toebehoren. Suriname ontving voorts nog een aantal reserveonderdelen voor de aanwezige projectoren. Het reeds aanwezige park van stripprojectoren werd met 10 apparaten uitgebreid. In het verslagjaar werd nog het plan tot uitzending van een filmdeskundige naar de West uitgewerkt.

2. Boeken en Tijdschriften

De bibliotheek van het C.C.S. bleef gehuisvest in het gebouw, waarin zij in 1950 werd ondergebracht, maar dit gebouw voldoet niet aan de eenvoudigste eisen, die aan de huisvesting van een bibliotheek moeten worden gesteld. Het nieuwe gebouw zal hier uitkomst moeten bieden. Van de kinderbibliotheek en de volksbibliotheek werd overigens een zó goed gebruik gemaakt, dat het gebouw bovendien veel te klein is geworden. De door het C.C.S. in samenwerking met de Surinaamse Overheid in Lelydorp ingerichte bibliotheek bleef in een behoefte voorzien.

In het verslagjaar werden in totaal 2714 banden ten behoeve van de bibliotheek van het C.C.S. gezonden, waaronder een in overleg met de directeur van de Rechts-school te Paramaribo samengestelde boekerij: Nederlands recht en economie, en een groot aantal werken over de geschiedenis, geografie, economie en cultuur van Noord-, Midden- en Zuid-Amerika.

Door tussenkomst van het Cultureel Centrum Suriname werd aan het Bureau Volks-voorlichting en Volksontwikkeling van het Departement van Onderwijs te Paramaribo een aantal Nederlandse boeken, waaronder veel jeugdlektuur, alsmede kleine aantallen Javaanse en Hindi-boeken verstrekt.

Ten behoeve van de tijdschriftenverspreiding in Suriname werden in 1951 in totaal 211 abonnementen op Nederlandse en buitenlandse tijdschriften verzonden.

Ten behoeve van de studentengemeenschap van de Geneeskundige school te Paramaribo liet de Stichting een bijzonder nummer van hun orgaan "De Stethoscoop" in Nederland verzorgen.

3. Muziek en Toneel

In het begin van 1951 werd het cabaret-gezelschap van Wim Sonneveld naar Suriname uitgezonden, dat daar veel succes oogstte. In November 1951 ging het duo Gergette Hagedoorn - Pierre Verdonck naar Paramaribo, dat eveneens veel bijval ondervond.

Overigens werd evenals in 1950 verder de weg gevolgd om slechts die kunstenaars uit te zenden, die de zelfwerkzaamheid van de bevolking stimuleren en deze voor enige tijd leiden. Zo verbleef in het verslagjaar in Suriname de regisseur en toneelspeler Paul Storm van 's-Gravesande om leiding te geven aan het amateur-toneel. Onder zijn regie kwamen verschillende opvoeringen tot stand o.a. in samenwerking met de toneelvereniging "Thalia", die sterk de aandacht trokken. Voorts geeft de heer Storm verschillende cursussen op toneelgebied. Gebleken is, dat op deze wijze de belangstelling voor het toneel veel meer toeneemt dan door het uitzenden van ensembles. Allerlei amateur-toneelgezelschappen worden - soms voor een enkele uitvoering - opgericht en vragen adviezen van de heer Storm.

Op het gebied van de muziek werd deze werkwijze voortgezet. De plaats die de heer Arnold Juda zich in het Surinaams muziekleven heeft veroverd, was van dien aard, dat op verzoek van het C.C.S. het contract met deze musicus voor een jaar werd verlengd. Inzonderheid zijn de resultaten van het werk van de heer Juda merkbaar bij het Surinaams Philharmonisch Orkest. Onder leiding van de heer E.R. Wessels en met medewerking van de heer Juda is dit orkest, welks leden uit alle lagen der bevolking voortkomen, aanzienlijk vooruitgegaan en heeft het grote populariteit verworven. In 1951 werd viermaal een volledig orkestprogramma ten gehore gebracht in een reeks concerten. Besprekingen om het orkest te doen optreden buiten Suriname werden voortgezet; zo heeft het Orkest in Mei 1952 in Trinidad concerten gegeven.

In Paramaribo bestaan voorts nog een Jeugdorkest onder leiding van de heer J. Hes, een mannenkoor onder leiding van de heer L. Heinemann, een vrouwenkoor en een gemengd koor. Het uit Nederland overgekomen echtpaar Hes-Bolten gaf met grote toewijding muziek- en zanglessen.

Dank zij de aanwezigheid van Arnold Juda en de activiteit van het Surinaams Philharmonisch Orkest bloeit het muziekleven. Er werd dan ook een aantal aanvragen voor partituren en muziekinstrumenten ontvangen. In het verslagjaar werden gezonden: 15 partituren met volledige orkestpartijen, 45 zakpartituren, kamermuziekwerken, muziekinstrumenten zoals een tenor-saxophone, 2 waldhoorns, een trombone, een hobo en een Engelse hoorn, 7 dozijn clarinet- en saxophonerieten, snaren voor viool, altviool en contrabas, stemhamer met stemkeilen, contrabashars, 150 vel partituurmuziekpapier, dirigeerstokjes en een pianostoel. Voor de concertzaal van Paramaribo werd een zestal afbeeldingen van grote componisten gezonden. Het Cultureel Centrum Suriname ontving voorts een dubbele draaitafel, een viertal spotlights, kleurschijven, 11 episcoplampen en een hoeveelheid celastoid in diverse kleuren.

4. Tentoonstellingen

In 1951 werden de volgende tentoonstellingen naar Suriname en/of de Nederlandse Antillen gezonden: Nederlandse grafiek; Aquarellen en tekningen van Dr Philipszoon; Schilderijen van H.K.H. Prinses Wilhelmina; Tien moderne Nederlandse schilders; Oude Franse affiches; Houtsneden van Stefan Mrzewski; Reproducties van oude schilderkunst.

De collectie Nederlandse grafiek, door het Stedelijk Museum te Amsterdam ten behoeve van een expositie in de Verenigde Staten samengesteld uit het werk van Elenbaas, Van Kruijningen, Prange, Rozendaal e.a. werd vooraf in het Curaçaos Museum te Willemstad tentoongesteld.

Suriname vroeg en kreeg aquarellen en tekeningen van een Surinaams landszoon, de in Amsterdam practiserende arts J.A. Philipszoon.

Met dankbaarheid wordt hier vermeld, dat H.K.H. Prinses Wilhelmina een aantal schilderijen en tekeningen van Haar hand beschikbaar stelde voor een expositie op Curaçao, Aruba en in Suriname. H.K.H. richtte zich in de door de Stichting verzorgde catalogus met een persoonlijk woord tot de beschouwers van Haar werk.

Op verzoek van de Nederlandse gezant in Venezuela werd door het Stedelijk Museum te Amsterdam een tentoonstelling samengesteld van het werk van tien hedendaagse Nederlandse schilders: Van der Leek, Sluyters, Charley Toorop, Jan Wiegers, Ouborg, Charles Eyck, Fernhout, Andrea, Horn en Appel ter expositie in Caracas. Van genoemd Museum werd medewerking verkregen om deze collectie op de thuisreis op Curaçao te exposeren.

De collectie Oude Franse Affiches werd in het Curaçaos Museum te Willemstad als Kersttentoonstelling ondergebracht.

De verzameling houtsneden van Stefan Mrozewski werd op verzoek van het Cultureel Centrum Suriname eind 1951 verzonden.

De verzameling reproducties van oude meesters der West-Europese schilderkunst, welke eveneens eind 1951 werd verzonden, is op een enkele uitzondering na gelijk aan die, welke naar Indonesië ging.

In de laatste helft van het verslagjaar werd begonnen met de voorbereiding van de volgende tentoonstellingen: instrumenten van het orkest (op verzoek van het Cultureel Centrum Suriname), reproducties van moderne Franse schilderkunst, werken van Nederlandse grafici en tekenaars.

5. Pers en Radio

Het zal duidelijk zijn, dat niet alle persartikelen, die naar Indonesië gaan, voor de West geschikt zijn en omgekeerd. Medewerkers als Dolf Verspoor en mevr. ir C. Swaan-Koopman richten zich speciaal tot een Indonesisch lezerspubliek; mensen als J. van de Walle, H. de Wit en Dr G.J. Geers stemmen hun onderwerpen af op West-Indië. Naar de belangrijkste kranten in Suriname, op Curaçao en op Aruba werden 232 artikelen verzonden. Ook hier tonen de binnengekomen bewijsnummers aan, dat de meeste beschouwingen werden geplaatst.

Ten behoeve van de CUROM, de radio-omroep van Curaçao en de AVROS, de omroep van Suriname, werden met behulp van de technische apparatuur van de Wereldomroep alle veertien dagen op gramfoonplaten twee causerieën opgenomen, waarin onderwerpen worden behandeld, die voor de West van belang zijn. In totaal zijn in het verslagjaar zowel naar Paramaribo als naar Willemstad 52 lezingen en voordrachten gezonden.

6. Andere activiteiten

Op verzoek van de U.N.E.S.C.O. werden in het verslagjaar door Professor Dr W.Gs. Hellinga en Professor Dr W. Pée verslagen opgesteld inzake de taalproblemen in Suriname en de Nederlandse Antillen, naar welke problemen beide hoogleraren in vorige jaren onder auspiciën van onze Stichting een onderzoek instelden.

Plannen werden voorbereid om na het sociologisch onderzoek van de Javaanse bevolkingsgroep in Suriname thans de Hindostaanse bevolkingsgroep te gaan onderzoeken. In 1952 zal hiervoor een deskundige worden uitgezonden.

Onder leiding van de tekenleraar N. Loning werd in December 1951 een begin gemaakt met tekencursussen voor kinderen. De belangstelling hiervoor was overweldigend groot; enige honderden kinderen gaven zich op.

Het hoofd van de West-Indische afdeling van onze Stichting bracht in November een bezoek aan Suriname om persoonlijk contact te leggen met het C.C.S. en besprekingen te voeren met de verschillende comité's, waaraan het C.C.S. de uitvoering der werkzaamheden heeft opgedragen. O.a. als uitvloeisel van zijn bezoek werd een Filmliga in Paramaribo opgericht en kwam definitief een geregelde verhouding tussen het C.C.S. en het Cultureel Centrum Nickerie, dat de culturele arbeid in het belangrijke maar afgelegen district Nickerie zal behartigen, tot stand.

DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Evenals aan het Surinaams Centrum werd in 1951 ook aan het Curaçaose en het Arubaanse centrum subsidie verstrekt ten einde hun werkzaamheden verder mogelijk te maken. Het C.C.C. ontving een subsidie van f.19.000.- Cur.Crt., het C.C.A. kreeg f.10.000.- Cur.Crt. Het C.C.C. heeft de zorg voor de verschillende culturele werkzaamheden aan een aantal comité's opgedragen.

1. Film

Een van deze comité's is de Filmliga, die elke maand een cultureel filmprogramma brengt. Het aantal leden van de Filmliga bedraagt ongeveer 500. Ook op Aruba is een Filmliga werkzaam, die op dezelfde wijze het publiek in staat stelt kennis te nemen van Europese films, die slechts zeer sporadisch op de Antillen worden vertoond en welke het publiek gelegenheid geeft zich te verdiepen in sociale en esthetische vraagstukken die met de film samenhangen. Beide filmliga's blijken in een behoefte te voorzien. De Filmliga op Aruba telt ongeveer 300 leden.

2. Boeken en Tijdschriften

Een tweede punt van activiteit is de in Willemstad bestaande Wetenschappelijke Bibliotheek, waarvan een comité van het C.C.C. het Bestuur vormt. De bibliotheek specialiseert zich op verschillende terreinen en stelt studiemateriaal aan de bevolking ter beschikking; zo is de juridische rubriek reeds vrijwel voorzien.

Naast deze Wetenschappelijke Bibliotheek bestaan zowel op Curaçao als op Aruba goede openbare bibliotheken van het Gouvernement. De Wetenschappelijke Bibliotheek werkt dus aanvullend. Er bestaat een goede verstandhouding tussen de Wetenschappelijke Bibliotheek en de Gouvernementsbibliotheek.

In het verslagjaar werden naar de Antillen gezonden:

voor de Wetenschappelijke Bibliotheek te Curaçao	357 banden
voor schoolbibliotheken op Aruba	633 delen
voor schoolbibliotheken op Curaçao	2616 delen.

De Wetenschappelijke Bibliotheek te Willemstad werd in 1951 o.m. voorzien van de rubrieken Nederlands recht, economie en kunstgeschiedenis.

Ten behoeve van de tijdschriftenverspreiding in de Nederlandse Antillen werden in 1951: 170 abonnementen genomen.

Aan de organisatie, die op Curaçao de uitgave van de Encyclopaedie der Nederlandse Antillen voorbereidt, werd een subsidie verleend.

3. Muziek en Toneel

Een ander comité op Curaçao belast zich met de leiding van de onder auspiciën van het C.C.C. gegeven ballet-cursussen. De leerlingen van deze dansscholen komen uit de meest uiteenlopende klassen van de bevolking. Uit de in 1951 gegeven voorstellingen bleek dat goede vorderingen werden gemaakt. Men onderscheidt een groep beginners en een groep gevorderden.

Ook het toneelcomité van het C.C.C. betoonde zich in verslagjaar actief. Zo werd o.a. voor het eerst een hoorspel in natura voor de CUROM ten gehore gebracht. Tevoren moest men zich behelpen met op platen opgenomen hoorspelen. Voor het volgende seizoen heeft het C.C.C. een toneeldeskundige aangevraagd, die op dezelfde wijze als Paul Storm dat in Suriname doet, leiding en adviezen kan geven aan het toneelleven op Curaçao. Ook wordt onder auspiciën van het C.C.C. een cursus schoolfotografie gehouden, waarvoor onze Stichting mede de materialen levert. Reeds werd een expositie in Willemstad gehouden van het hierdoor verkregen fotomateriaal, dat bijzonder aardig bleek.

Op Aruba kwam in 1951 onder auspiciën van het C.C.A. een muziekschool tot stand. Het C.C.A. liet het echtpaar Born-Been uitkomen, dat zich belastte met de leiding van deze muziekschool waarin zowel vocaal als instrumentaal onderricht wordt gegeven. Men hoopt mettertijd voor deze muziekschool subsidie van de Overheid te kunnen krijgen, temeer daar de regeling werd getroffen dat ook aan een vastgesteld aantal minvermogende, maar op muzikaal gebied veelbelovende kinderen wordt lesgegeven. Eerst medio 1951 trad de muziekschool in werking en reeds na een half jaar bleek dat deze instelling geslaagd genoemd mocht worden. De heer en mevrouw Born kregen hun voornaamste inkomsten uit de lessen en de subsidie van het C.C.A. kon zich beperken tot enkele aanvullende voorzieningen.

Ook op de Nederlandse Antillen trad het cabaret-gezelschap van Wim Sonneveld begin 1951 op. De uitzending had plaats in samenwerking met de B.P.M., terwijl onze zusterinstellingen op de Antillen de uitvoeringen in Willemstad en Oranjestad verzorgden.

Door levering op het einde van het jaar konden de voor het Curaçaos Symphonie-Orkest bestemde 11 partituren met orkestpartijen van werken van moderne Nederlandse componisten eerst begin 1952 worden verzonden.

Op toneelgebied ontving Curaçao een uitgebreide schminkdoos alsmede een 11-tal radio-hoorspelen van Nederlandse auteurs, bestemd om voor de Curaçaose Radio-Omroep te worden opgevoerd.

4. Tentoonstellingen

Voor dit onderdeel zie men onder Suriname. De door ons verzorgde tentoonstellingen werden gehouden in het Curaçaos Museum, waar vrijwel voortdurend geëxposeerd wordt, doordat men behalve de door ons gezonden tentoonstellingen geregeld ook van elders exposities weet te verwerven.

5. Radio en Pers

Voor deze onderdelen moge ten aanzien van de Nederlandse Antillen verwezen worden naar hetgeen reeds bij Indonesië en Suriname is opgemerkt.

6. Andere activiteiten

Het Curaçaos Museum verkreeg in verslagjaar een carillon, dat geplaatst werd in een z.g. klokke-erker terzijde van het museum. De fondsen hiertoe waren door de burgerij zelve bijeengebracht. Door onze Stichting werd de Delftse beiaardier L. 't Hart in staat gesteld enige tijd op Curaçao te vertoeven om aan Curaçaose musici les in carillonspel te geven. Tevens werkte onze Stichting mede aan de feestelijke inwijding en eerste bespeling van het Curaçaose carillon te Asten (N.Br.), waar het carillon vervaardigd werd. Bij deze inwijding, waar het carillon de naam kreeg "De vier Koningskinderen", waren H.M. de Koningin en H.K.H. Prinses Beatrix aanwezig.

Met medewerking van onze Stichting werd in verslagjaar een sociografisch onderzoek van de bevolking op de Bovenwinden ingesteld, dat zowel aan welvaarts- als aan culturele doeleinden dienstbaar zal worden gemaakt. Het werd verricht in opdracht van het Voorlichtingsinstituut voor het Welvaartsplan Nederlandse Antillen.

Het hoofd van de West-Indische Afdeling van onze Stichting bracht in December tevens een bezoek aan de Antillen om ook daar persoonlijk contact op te nemen en besprekingen te voeren met de verschillende comité's. Nominaal worden Bonaire en de Bovenwinden door het C.C.C. voorzien, doch in de praktijk merkten genoemde eilanden zeer weinig van de activiteiten van onze Stichting via het C.C.C. Er werd vastgesteld dat er wel degelijk mogelijkheden, zij het ook op bescheiden schaal, aanwezig waren om de bevolking van deze eilanden van het een en ander te voorzien, o.a. zullen boeken en filmstrips voor de Bovenwindse eilanden, ten dele in het Engels, worden gezonden.

N E D E R L A N D

De activiteiten der Stichting in Nederland, voor zover niet behorende tot het studenten- en gastenwerk, of bestaande uit het bijeenbrengen van materiaal ten behoeve van de gebieden overzee, vloeien rechtstreeks voort uit Art. III sub f der Statuten, dat aangeeft als één der middelen waarmede de Stichting de door haar gestelde doeleinden hoopt te verwezenlijken: "In Nederland de kennis van en het directe contact met de cultuur van Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen te bevorderen".

Evenals in de daaraan voorafgaande jaren werden deze activiteiten in 1951 bepaald door de volgende factoren:

1. de bij het Nederlandse publiek reeds aanwezige kennis van Indonesië en de West en de mate van belangstelling, die er voor de culturen dezer gebieden bestaat;
2. het welbewuste streven der Stichting om dit publiek in de eerste plaats in aanraking te brengen met de cultuur van het tegenwoordige Indonesië, zoals dit zich medert de soevereiniteitsoverdracht ontwikkelde;
3. het ter beschikking staande werkmateriaal;
4. het bestaan van andere instellingen hier te lande, welke zich geheel of ten dele dezelfde of soortgelijke doeleinden hebben gesteld.

Van de bovenstaande factoren oefenen de drie eerstgenoemde ook in 1951 nog een belemmerende invloed uit op de ontplooiing der Stichtingsactiviteit in Nederland. Door de oppervlakkige kennis van Indonesië en de West, die de gemiddelde Nederlander uit zijn schooljaren is bijgebleven, is de normaal aanwezige en zo bruikbare nieuwsgierigheid naar "verre landen" voor deze gebieden belangrijk geringer dan anders het geval zou zijn, terwijl de belangstelling, die de stimulans zou moeten vormen om bovengenoemde oppervlakkige bekendheid te verdiepen, door het nog vers

in het geheugen liggende Indonesische conflict, deszelfs ontwikkeling en afloop, alsmede de daaruit voortvloeiende geringe animo voor emigratie naar dit land waar zoveel Nederlanders een bestaan plachten te vinden, aanmerkelijk gedaald is.

Voor zover betreft de sub 3 en 4 genoemde factoren, deze staan in onmiddellijk onderling verband. Immers, staat in Nederland ook voldoende werkmateriaal met betrekking tot Indonesië en de West ter beschikking, materiaal van recente datum blijft nog zeer schaars, hetgeen dus uiteraard een grote belemmering vormt voor de ont-plooiing der Stichtingsactiviteit hier te lande.

De vierde factor had in 1951 de volledige aandacht der Stichting. Contacten werden gelegd met alle in aanmerking komende culturele verenigingen en organisaties zoals de Maatschappij tot Nut van het Algemeen, de Bond van Nederlandse Volksuniversiteiten, de Koninklijke Vereniging "Oost en West", de Katholieke Culturele Federatie en het Instituut voor Arbeidersontwikkeling. Genoemde contacten leidden tot een door de Stichting uitgeschreven vergadering, waaraan vertegenwoordigers der hoofdbesturen van alle organisaties voornoemd deelnamen. Tijdens deze vergadering werden richtlijnen vastgesteld ter bevordering ener goede verstandhouding en samenwerking en ter voorkoming van doublures, terwijl tevens een door de Stichting opgesteld plan voor het gezamenlijk organiseren van kunstmanifestaties op het gebied van Indonesische en West-Indische muziek en dans in verschillende delen des lands werd besproken en aanvaard. De vergadering werd mede bijgewoond door een waarnemer van het Koninklijk Instituut voor de Tropen en door vertegenwoordigers van de Contact-Commissie voor de Tropische Culturen, een in 1951 opgericht lichaam, hetwelk zich ten doel stelt in Nederland de belangstelling voor en de kennis van de culturen der tropische landen te wekken en te verdiepen, zulks meer in het bijzonder voor zover betreft de sectoren muziek en dans. Met deze Commissie kwam in de loop van 1951 een nauwe samenwerking tot stand.

De middelen waarmede de Stichting in 1951 het door haar in Nederland gestelde doel trachtte te bereiken, waren de volgende:

1. Lectuurverspreiding

Daar de lectuurvoorziening van het Nederlandse publiek in het algemeen genomen uitstekend georganiseerd is en weinig te wensen overlaat, behoefde aan dit middel weinig aandacht te worden besteed. Bij wijze van aanvullende maatregel werden de Openbare Leeszalen en Bibliotheken in Nederland door de Stichting in staat gesteld tegen verlaagde prijzen litteratuur over genoemde landen aan te schaffen aan de hand van een zorgvuldig opgestelde litteratuurlijst, die 71 titels en 3 tijdschriften bevatte. In totaal werden 165 boeken voor de helft van de marktprijs aan bibliotheken, die hun wensen daartoe kenbaar hadden gemaakt, ter beschikking gesteld. Voorts werden ten behoeve van Indonesische, Surinaamse en Antilliaanse studenten te Amsterdam en Rotterdam - wat eerstgenoemde stad betreft voor zover zij aan de Faculteit der Politieke en Sociale Wetenschappen studeren - een aantal van de voorgescreven studieboeken, in totaal 212 delen, aangekocht. Deze bibliotheekjes werden resp. aan de bibliotheek van de Nederlandse Economische Hogeschool te Rotterdam en het secretariaat van de Foreign Student Service te Amsterdam in beheer gegeven.

Een drietal door de Stichting gesteunde tijdschriften: "Oriëntatie", "Indonesië" en "De West-Indische Gids" werden in Nederland en daarbuiten verspreid.

Aan de Uitgeverijen Djambatan en Obor, de laatste een combinatie van Katholieke uitgevers, welke zich met hun uitgaven speciaal op Indonesië oriënteren, werden renteloze credieten verstrekt.

2. Publicaties

Evenals in 1950 werd in 1951 een Sticusa-Jaarboek, onder redactie van Prof. Dr G.H. van der Kolff, uitgegeven ten behoeve van de abituriënten van middelbare scholen in Nederland. Het boek werd na hun eindexamen door tussenkomst van de rectoren en directeuren van de betreffende scholen uitgereikt.

In het verslagjaar werd begonnen met de verspreiding van in vakbladen gepubliceerde artikelen over Indonesië en de West, zulks in de vorm van overdrukken, welke de Stichting onder belangstellenden verspreidt.

Onder redactie van het vertaal- en studiecentrum (Balai) en de onder-afdeling Documentatie werden in het verslagjaar de nummers 4 tot en met 13 van "Cultureel Nieuws Indonesië" samengesteld en uitgegeven. Verschillende nummers waren aan bepaalde onderwerpen gewijd, zoals No. 4 aan de "generatie van 1945", No. 8 aan de Universiteit, No. 9 aan muziek, No. 10 aan schilderkunst en volkskunst, No. 11 aan technische hulp.

De redactie bereidde de nummers 14 tot en met 19 voor, gewijd aan de volgende onderwerpen: het Cultureel Congres in October 1951 (dubbelnummer), de verhouding tussen het Oosten en het Westen, het uitgeversbedrijf, het onderwijs en de Islam.

In verband met de opzet, om zoveel mogelijk een beeld te geven van de huidige Indonesische cultuur, werd het grootste deel van de tekst verzorgd door de Balai - door vertaling of samenvatting van Indonesische artikelen uit periodieken, dagbladen en N.I.P.A.- knipsels - terwijl de onderafdeling Documentatie zorgde voor aanvulling uit de in Indonesië verschijnende Nederlandse bladen en voor de eindredactie.

De oplage bedroeg 1500 exemplaren, met uitzondering van die van het Universiteitsnummer (No.8), waarvan 2000 exemplaren werden verspreid. Uit verschillende reacties blijkt een groeiende belangstelling, zowel in Nederland als in Indonesië voor dit documentatieblad.

3. Film

Bij het voorlichtingsmiddel "film" deed de boven reeds genoemde schaarste aan geschikt werkmateriaal zich sterk gevoelen. Het ligt in de bedoeling der Stichting om geleidelijk een filmarchief op te bouwen, bestaande uit op Indonesië en de West betrekking hebbende en/of in deze landen geproduceerde documentaires en niet voor commerciële doeleinden geschikte speelfilms, en deze films via het distributie-apparaat der met de Stichting samenwerkende landelijke culturele verenigingen en organisaties (zie boven) onder het Nederlandse publiek te brengen. Geschikt filmmateriaal betrekking hebbende op Indonesië was in 1951 echter nog niet verkrijgbaar, terwijl ten aanzien van de West ter beschikking kwam een aantal door de Filmstichting West-Indië geproduceerde documentaires, welke dan ook werden aangekocht.

4. Lezingen

Op dit gebied doet het reeds sub 2 genoemde "materiaal"-gebrek zich eveneens deernig voelen. Aan goede sprekers over Indonesië is geen gebrek, maar sprekers die in staat kunnen worden geacht om een opbouwende en boeiende lezing te houden over het nieuwe Indonesië, dat de Stichting zich als voorlichtingsobject gesteld heeft, zijn zeer moeilijk te vinden. Niettemin verstrekte de Stichting in 1951 talrijke adviezen in verband met lezingen over Indonesië en de West aan Nederlandse instellingen, organisaties en bedrijven, terwijl ook uit eigen initiatief enige sprekeburten werden georganiseerd of mogelijk gemaakt.

De volgende lezingen werden door de Stichting financieel mogelijk gemaakt of in samenwerking met andere instellingen georganiseerd:

Peter Creutzberg hield op 27 en 30 Maart lezingen over Suriname voor de Nutsdepartementen Braak in Waterland en Geertruidenberg - Raamsdonksveer, waarbij tevens de door hem vervaardigde film "Waka Bocu" werd vertoond.

Dr R.D.G.Ph. Simons hield op 18 Mei te Noordwijk een lezing voor medische studenten over medische toestanden in Suriname en de Antillen.

Op 26 Juli werd ter gelegenheid van de Curaçoadag een declamatieavond gehouden in het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam, waarop Spaanse poëzie werd voorgedragen door Mevrouw Maria del Socorro et Penòn de Abbad. Deze avond werd geopend door Mr N. Debrot, terwijl een inleiding over moderne Spaanse poëzie werd gehouden door Prof. Mr Dr J.A. van Praag.

Op 16 September hield de heer E.D. Chateau een lezing over "De West, een veronachtzaamd deel van het Koninkrijk" voor de afdeling O. en O. van de Strafgevangenis Norg (Dr.).

Raden Mas Pakun hield een lezing met demonstraties over de Indonesische danskunst voor de leerlingenvereniging van de Amsterdamse Kunstnijverheidsschool op 7 November en voor de leerlingen van de Christelijke Opleidingsschool voor Lichamelijke Oefening te Amsterdam op 20 en 21 December.

5. Muziek en dans

Zoals reeds in het voorafgaande aangestipt, werd met de verschillende culturele verenigingen en organisaties hier te lande een plan opgesteld voor het organiseren van kunstmanifestaties op het gebied van Indonesische en West-Indische muziek en dans, zulks in nauwe samenwerking met de Contact-Commissie voor de Tropische Culturen. Hoewel deze manifestaties grotendeels zullen plaatsvinden in 1952 werd met de uitvoering van dit plan reeds een aanvang gemaakt in het najaar van 1951, een en ander met bevredigend resultaat.

Op 12 Maart werd in samenwerking met het Comité "Over de Brug" te Haarlem een kunstmanifestatie gehouden voor de arbeidersbevolking te Haarlem-Noord, waaraan deelnamen het gamelangezelschap "Babar Layar" en leden van de dansgroep "Perintis Budaya".

Op 13 Februari werd in samenwerking met de Maatschappij tot Nut van het Algemeen een avond gehouden te Enkhuizen, waarbij Indonésische dansen ingeleid en gedemonstreerd werden door Raden Mas Jodjana en diens echtgenote.

Op 6 Augustus werd te Leiden in samenwerking met de Contact Commissie een kunstmanifestatie met "Babar Layar" en "Perintis Budaya" georganiseerd in het kader van de Leidse Zomercursus 1951.

Op 27 Juli werd in samenwerking met het Vacantie-Comité Amsterdam een dergelijke manifestatie gehouden in het Koninklijk Instituut voor de Tropen, die wegens de grote toeloop op 31 Juli herhaald moest worden.

Op 11 October werd in samenwerking met het Comité "Over de Brug" te Haarlem aldaar een Caraïbische muziekkavond georganiseerd met medewerking van het orkest "Conjunto Sibonaya".

Op 29 November trad het gamelangezelschap "Babar Layar" op voor de Personeelsvereniging van de Verkade-fabrieken te Zaandam.

Op 17 en 18 December werden in samenwerking met de Contact-Commissie en met de plaatselijke afdeling der diverse culturele verenigingen kunstmanifestaties op het gebied van de Indonesische en West-Indische muziek en dans gehouden te Meppel en Breda.

Bovendien werd in samenwerking met de Contact-Commissie mogelijk gemaakt dat het gamelangezelschap "Babar Layar" en de dansgroep "Perintis Budaya" deelnamen aan de Fifth International Musical Eisteddfod, die in het kader van het Festival of Britain 1951 van 3 tot 8 Juli gehouden werd te Llangollen (Wales), waar deze groepen met groot succes optraden.

6. Tentoonstellingen

Ook op dit gebied speelde gebrek aan passend werkmateriaal weer een beslissende rol. Niettemin konden ook in 1951 enige tentoonstellingen worden gehouden.

Gedurende de maand Januari werd in de tentoonstellingszaal van De Moderne Boekhandel te Amsterdam onder auspiciën van de Stichting een tentoonstelling van werken van de Indonesische schilders Barli, Effendi, Kerton en Zaini, aangevuld met enig werk van de schilders Salim, Agus en Otto Djaja en Baharudin gehouden. De oud-minister van Voorlichting van Indonesië, de heer A. Mononutu, opende de tentoonstelling.

In de maand Februari exposeerde in het gebouw van de Stichting de heer J.A. Philipszoon zijn aquarellen en tekeningen, die vervolgens naar Suriname zijn gezonden.

Van 6 tot 19 Augustus werden in de tentoonstellingsruimte van De Moderne Boekhandel de voor Indonesië bestemde collectie oude en moderne Franse Affiches geëxposeerd.

Met steun van de Stichting werden voorts in Maart in het I.C.C.-paviljoen in het Vondelpark te Amsterdam werken geëxposeerd van de schilderes Nola Hatterman.

7. Onderwijs- en Studentenbetrekkingen

Gedurende het verslagjaar heeft de onderafdeling Studentenbetrekkingen haar werkzaamheden uitgebreid. Deze afdeling heeft tot taak de Indonesiërs en West-Indiërs, die in ons land studeren (ca. 1800), te introduceren in het culturele en maatschappelijke leven van Nederland en, voor zover zulks niet reeds door officiële instanties wordt gedaan, de sociale belangen van deze studenten te behartigen. Van haar algemene activiteiten noemen wij:

A. De studietoers en studietrips naar de verschillende Nederlandse provincies, waar culturele en maatschappelijke instellingen worden bezocht en waaraan per manifestatie 50 tot 100 studenten deelnamen. Easen 1951: Groningentoeër; begin September: Zeelandtoer, voorts een Gysbreght van Aemstel-, een Perswezen-, een India- en een Amsterdam-trip; een reünie van deelnemers aan deze toers en trips werd eind November georganiseerd ten einde de banden te verstevigen tussen de buitenlandse en de Nederlandse deelnemers.

B. Studiekringen werden opgericht op het gebied van de muziek, de beeldende kunsten en het maatschappelijk werk, waaraan jonge deskundigen leiding geven en waaraan zowel overzeese als Nederlandse studenten deelnemen.

- C. Iedere maand werd een culturele agenda, vermeldende de voornaamste culturele manifestaties op muziek-, toneel- en operagebied, aan de studenten toegestuurd, met het gevolg, dat gemiddeld een 50-tal studenten gebruik maakten van toegangsbewijzen door de afdeling ter beschikking gesteld.
- D. De buitenlandse studentenverenigingen in Nederland werden met adviezen, financiën en organisatorische hulp gesteund.
- E. Het zomerprogramma 1952 stelde buitenlandse studenten in staat deel te nemen aan zomerkampen en conferenties in binnen- en buitenland, waaronder de zomercursus der Nederlandse Universiteiten te Leiden en de W.U.S.-summer-courses in Engeland en Frankrijk.
- F. Iedere maand werd aan ongeveer 25 studerende in samenwerking met de onderafdeling documentatie een leesportefeuille verstrekt.
- G. Voor stage werd bij enkele bedrijven bemiddeld, terwijl week-ends en lezingen van de vakverenigingen door de studenten bijgewoond werden.
- H. De ontvangst van nieuwe groepen studenten uit Indonesië werd geregeld in overleg met het Departement van Opvoeding te Djakarta. Aan de studievoorlichting werd gewerkt door de voorbereiding van een studievoorlichtingsboekje en een folder.
- I. De afdeling had tenslotte de zorg voor die gasten van de Stichting, die voor een bepaalde opleiding in Nederland vertoefden.

Aan het eind van het verslagjaar heeft de Stichting naar aanleiding van een daartoe gedaan verzoek besloten de afdeling Studentenbetrekkingen op te heffen met gelijktijdige onderbrenging daarvan in het Bureau Foreign Student Service van het Nederlands Comité van de World University Service, dat begin Januari 1952 werd opgericht ten behoeve van alle buitenlandse studerende in Nederland.

September 1951 arriveerden nl. vele buitenlandse studerende in Nederland, met name uit de Verenigde Staten van Amerika. Het Algemeen Secretariaat van het Nederlands Comité W.U.S. (N.C.W.U.S.) heeft zich toen beijverd deze studenten te ontvangen. Bij het Nederlands Comité W.U.S. kwam als gevolg van deze activiteiten de vraag naar voren, in hoeverre het zich blijvend kon wenden tot de buitenlandse studerende in Nederland. De Bestuursraad van het N.C.W.U.S. heeft toen in haar vergadering van October 1951 besloten voor dit doel de Foreign Student Service W.U.S. op te richten. Het internationale karakter van de W.U.S. brengt met zich mede, dat de F.S.S. zich niet beperkt tot studerende van één nationaliteit, maar zich tot allen wendt.

Met het oog op deze beslissing heeft het N.C.W.U.S. zich vervolgens tot onze Stichting gewend, die zich op grond van haar doelstelling reeds sinds Mei 1949 het verblijf in Nederland aantrok van een groot deel der studenten uit Indonesië, Suriname en de Nederlandse Antillen. Het verzoek of de Stichting bereid zou zijn haar afdeling Studentenbetrekkingen op te heffen ten gunste van de reeds opgerichte F.S.S., heeft het Bestuur van de Stichting ingewilligd, terwijl tevens medewerking werd toegezegd.

Aldus heeft de Stichting, nadat zij medio 1949 de zorg op zich genomen had voor een groot deel der buitenlandse studenten en deze zorg in de jaren 1950 en 1951 heeft uitgebreid, de grondslag mogen leggen voor het werk onder de buitenlandse studenten.

Met de Stichting Foreign Student Service W.U.S. onderhoudt de Stichting vriendschappelijke betrekkingen, zowel door de vervulling van enkele bestuursfuncties in die organisatie door leden van ons Bestuur als door de verlening van subsidies. Verwacht mag worden, dat door deze overgang de studentenzorg in de Universiteitssteden zelve zal worden uitgebreid.

8. Subsidies

Subsidies werden in 1951 in Nederland verleend aan het gamelangezelschap "Babar Layar" en aan de Contact-Commissie voor de Tropische Culturen.

9. Stichtingsavonden

In het gebouw van de Stichting te Amsterdam werden in 1951 een aantal bijeenkomsten georganiseerd, die ten doel hadden de banden met Indonesië en de West nauwer aan te halen en Nederlandse genodigden in aanraking te brengen met de cultuur dezer gebieden.

Op 14 Februari vond een West-Indische muziekavond plaats met medewerking van Mejuffrouw L. Burke (piano) en Mejuffrouw J. Hajari (zang). De avond werd ingeleid door Prof. Dr R.A.J. van Lier.

Op 17 Mei werd door de Vereniging "Ons Suriname" in het Stichtingsgebouw een filmavond gehouden waarop vertoond werd de film: "De Muiderkring herleeft".

Op 16 Mei vond een receptie plaats ter gelegenheid van de aankomst in Nederland van Mr Takdir Alisjahbana.

Op 5 October werd wederom een filmavond gehouden door de Vereniging "Ons Suriname", waarop vertoond werd de film: "De Surinaamse Banja", vervaardigd en toegelicht door Mevrouw M. Oostburg-Cop.

Op 28 November werd een afscheidsreceptie gehouden ter gelegenheid van het aanstaand vertrek der Indonesische journalisten die op uitnodiging van de Nederlandse Journalisten Federatie zes maanden naar Nederland waren gekomen.

10. Pers en Radio

De Nederlandse dagbladpers publiceerde ook in het verslagjaar artikelen of berichten over de door de Stichting naar overzee uitgezonden cultuurdragers en over belangrijke, op uitnodiging van de Stichting van overzee naar Nederland gekomen kunstenaars. Ook over andere activiteiten van de Stichting, hetzij in Indonesië, in West-Indië of in Nederland, zoals over het tot stand brengen van een bibliotheek, de aankoop van films enz. werd in de dagbladpers met waardering, een enkele maal ook met critiek, melding gemaakt. Ook de in Indonesië en in West-Indië verschijnende dagbladen bespraken het Stichtingswerk in hun kolommen.

Voor de Wereldomroep, afdeling West-Indië, hield het hoofd van de afdeling Perszaken zes lezingen, waarin hij de verschillende activiteiten van de Stichting toelichtte.

11. Documentatie

De onderafdeling Documentatie breidde in 1951 haar bibliotheek alsmede haar leestafel uit tot respectievelijk 1800 delen en 160 dagbladen en periodieken. Het bezoek van belangstellenden, vooral Indonesische en West-Indische studenten, nam in het genoemde jaar belangrijk toe.

Er wordt een levendig contact onderhouden door uitwisseling van informaties en publicaties met enige binnenlandse en buitenlandse instellingen, zoals het Hoge Commissariaat van de Republiek Indonesia te 's-Gravenhage, het Commissariaat voor Surinaamse Zaken in Nederland te 's-Gravenhage, de Algemene Vertegenwoordiger van de Nederlandse Antillen te 's-Gravenhage, het Unesco-Centrum te Amsterdam en de Unesco te Parijs, de Regeringsvoorlichtingsdienst te 's-Gravenhage; de Radiorubriek "Indonesië" van het Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, de School for Oriental and African Studies te Londen, de Universiteitsbibliotheek, van Kaapstad, de Italiaanse taal- en letterkundige Dr G. Prampolini te Spello (Perugia).

30 Juni 1952

(Dr F.R.J. Verhoeven)
Directeur